

GYVOJO DARBO PASKIRSTYMAS IŠSIVYSČIUSIOJE SOCIALISTINĖJE VISUOMENĖJE

R. WUNDRAK

Tezės

1. Išsivysčiusioje visuomeninėje gamyboje paskirstymo ir ypač gyvosios darbo jėgos paskirstymo santykiai įgauna savarankišką socialinę-ekonominę reikšmę. Tačiau jiems iki šiol socializmo politinėje ekonomijoje buvo skiriama nepakankamai dėmesio.

2. Intensyvinant visuomeninę gamybą ir didinant jos efektyvumą, reikia įvaldyti darbo jėgos išplėstinės reprodukcijos procesus, planingai ją paskirstyti ir perskirstyti, racionaliai ją naudoti sutinkamai su mokslo ir technikos pažangos reikalavimais.

3. Dabartiniu metu tiriant socialistinę darbo jėgos reprodukciją, darbo jėgos, kaip socializmo politinės ekonomijos socialinės-ekonominės kategorijos, egzistavimo ir esmės klausimas yra centrinė teorinė problema, dėl kurios literatūroje vyksta aštrūs ginčai.

4. Gamintojų santykiai reprodukcijos procese, jų tarpusavio priklausomybė ir dėsningumai sudaro pagrindinį darbo jėgos reprodukcijos turinį politekonominėje prasme.

5. Jie yra ne tik politinės ekonomijos, bet ir kitų mokslų (pavyzdžiui, demografijos, sociologijos, istorijos, mokslinio komunizmo ir kt.) objektas.

6. Reprodukcijos procese darbo jėgos rezervams, kurie socializmo politinėje ekonomijoje yra įvairiai apibrėžiami, turi poveikį demografiniai, biologiniai, socialiniai-ekonominiai ir kultūriniai-istoriniai veiksniai.

7. Juo brandesnė kolektyvinė gamyba, didesnis jos suvisuomeninimo laipsnis, juo ūkiškai reikšmingesnis visuomeninio darbo paskirstymo proporcijų įvaldymas.

8. Gyvojo darbo paskirstymo dinamika priklauso nuo gamybinių jėgų ir gamybinių santykių išsivystymo lygio ir pasireiškia savo judrumo laipsniu, kurį veikia ūkiniai, politiniai, demografiniai ir kiti veiksniai. Padidėjęs darbo jėgos judrumas iškelia naujų ekonominių ir socialinių problemų, kurios tam tikromis aplinkybėmis visuomeninio vystymosi procesą gali paveikti neigiamai.

9. Gyvojo darbo paskirstymas gali būti traktuojamas kaip dinaminų proporcijų sistema, skirstant darbuotojus gamybinei ir negamybinei sferoms, visuomeninės gamybos I ir II padaliniams, liaudies ūkio gamybos ir pramonės šakoms.

10. Atskirų darbo grupių santykinis dydžius vis mažiau nulemia darbo paskirstymo kooperavimas, o vis daugiau — technologijos tęstinumas.

11. Gyvojo darbo paskirstymo tipologija turėtų būti matematiškai formuluojama ir programuojama, pasinaudojant tikimybių teorija.

12. Mokslo ir technikos revoliucija sukūrė atskirose gamybos ir pramonės šakose naujas gyvojo darbo paskirstymo dėsningumą tendencijas.

13. Mokslo ir technikos revoliucija turi skirtingą poveikį gyvojo darbo paskirstymui atskirose liaudies ūkio šakose.

14. Vykstant mokslo ir technikos revoliucijai, išskyla naujų dėsningumų, į kuriuos turi būti atsižvelgta, planuojant darbo jėgos naudojimą.

15. Intensyvinti socialistinį liaudies ūkį ir didinti jo efektyvumą neįmanoma, netobulinant gyvojo darbo paskirstymo.

Greifsvaldo Ernsto Morico Arndto universitetas
Marksizmo-leninizmo sekcija

Redakcinei kolegijai įteikta
1977 m. birželio mėn.